

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-4-187 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-57/1461-519
Karar Tarihi : 17.11.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Dr. Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

B. RAPORTÖRLER : Mustafa Mehmet ÖZKARABÜBER, Özgür BAL

C. BAŞVURAN : Süleyman VARAN
Akşehir Nasrettin Hoca Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi
Akşehir/Konya

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - Kamil Koç Otobüsleri A.Ş.
Konya Şehirlerarası Otobüs Terminali/Konya
- Kontur Turizm ve Uls. Nak. Tic. Ltd. Şti.
Konya Şehirlerarası Otobüs Terminali/Konya
- Konya Metro Seyahat Taşımacılık ve Petrol Ürünleri Tic.
Ltd. Şti.
Konya Şehirlerarası Otobüs Terminali/Konya
- Lüks Aksel Seyahat Pet. Ür. İnş. San. Tic. Ltd. Şti.
Konya Şehirlerarası Otobüs Terminali/Konya
- Özkaymak Turizm Ltd. Şti.
Konya Şehirlerarası Otobüs Terminali/Konya

E. DOSYA KONUSU: Konya-Akşehir hattında faaliyet gösteren otobüs firmalarının fiyat birlikteliğine giderek 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikâyet dilekçesinde, Konya-Akşehir hattında faaliyet gösteren otobüs firmalarının aralarında anlaşma yaparak, Konya-Akşehir hattında, 10 TL olan yolcu taşıma fiyatını 15 TL'ye çıkardıkları iddia edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 15.06.2011 tarih ve 4482 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan, 10.08.2011 tarih ve 2011-4-187/İİ-11-386.RG sayılı İlk İnceleme Raporu, 25.08.2011 tarih ve 11-45 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına 11-45/1072-M sayı ile karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 02.11.2011 tarih ve 2011-4-187/ÖA-11-192.MMÖ sayılı Önaraştırma Raporu 11.11.2011 tarih ve REK.0.18.00.00-110.02.02/555 sayılı Başkanlık Önergesi ile 11-57 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; Konya-Akşehir hattında faaliyet gösteren otobüs firmalarının karayolu taşımacılığı pazarında Kanun'un 4. maddesini ihlal eden

11-57/1461-519

uygulamalarda bulunduğu yönünde bir bulguya ulaşamadığı, bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

50 Şikâyetin konusunu, yolcu taşımacılığı yapan otobüs firmalarının uygulamaları oluşturmaktadır. Bu çerçevede, ilgili ürün pazarı, "karayolu ile şehirlerarası yolcu taşımacılığı pazarı" olarak belirlenmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Şikâyet konusu iddiaların Konya-Akşehir hattına yönelik olduğu dikkate alınarak, ilgili coğrafi pazar "Konya-Akşehir güzergâhı" olarak tespit edilmiştir.

I.2. Tespitler

60 Şikâyete konu Konya-Akşehir arası mesafe 135 km. olup, Konya-İzmir hattında çalışan otobüsler bu güzergâhı kullanmaktadır. İncelenen firmalardan Lüks Aksel Seyahat Pet. Ür. İnş. San. Tic. Ltd. Şti. (Aksel Seyahat)'nin Akşehir merkezli bir firma olması ve sefer sayısının fazlalığından dolayı, Konya-Akşehir hattındaki yolcuların önemli kısmını bu firma taşımaktadır. İncelemeye konu diğer firmaların, İzmir hattı üzerindeki Akşehir'e gerek sefer saatlerinin uygunsuzluğu, gerekse ana hatları olmaması nedeniyle, nispeten az sayıda yolcu taşıdıkları belirlenmiştir.

Öte yandan, önaraştırma kapsamında Akşehir merkezli olarak çalışan Aksel Seyahat firmasının Mayıs 2011 döneminde Ankara Ulaştırma Bölge Müdürlüğüne onaylattığı fiyat tarifesi örnek olarak incelenmiştir. Bu tarife uyarınca Konya-Akşehir hattı için belirlenen fiyat 18 TL'dir.

Şikâyete konu dönem olan Haziran 2011 öncesinde ve sonrasında firmaların Konya-Akşehir hattında uyguladıkları fiyatları gösterir tablo aşağıdadır:

Tablo 1: Konya-Akşehir Hattında Uygulanan Fiyatlar

<i>Firma</i>	<i>Ocak-Haziran 2011 dönemi (TL)</i>	<i>Haziran-Eylül 2011 dönemi (TL)</i>
Kamil Koç	8,5	13,5
Kontur	8 – 9 – 10	13,5 – 15
Konya Metro	-	-
Lüks Aksel Seyahat	10	15
Özkaymak	8 – 10 – 12	12 – 13 – 15

70 Tablo 1'den, Ocak-Haziran arası dönemde, söz konusu hatta fiyatların 8 TL-12 TL; Haziran döneminden itibaren ise, 12 TL-15 TL arasında olduğu görülmektedir. Bu bilgiler, fiyatlar genel seviyesinin, şikâyetin yapıldığı Haziran ayında yükseldiğini doğrulamaktadır.

Bununla beraber, hem fiyat artışının gerçekleştiği anlaşılan Haziran dönemi sonrasında hem de öncesinde, aynı anda farklı fiyat seviyelerinin uygulanmış olduğu belirlenmiştir.

11-57/1461-519

Öte yandan, ulaşım sektöründe Haziran ayından itibaren sezon açılışıyla beraber, talepte önemli bir artışın yaşandığı bilinmektedir.

80 Şikâyete konu Konya-Akşehir hattıyla ilgili olarak, söz konusu firmaların internet üzerinden işlem yaptıkları fiyatlar da incelenmiştir. Söz konusu firmaların Konya-Akşehir hattı için internet ortamında uyguladıkları fiyatlara ilişkin tablo aşağıdadır:

Tablo 2: Konya-Akşehir Hattı İnternet Bilet Fiyatları

<i>Firma</i>	<i>İndirimli Fiyat (TL)</i>	<i>Normal Fiyat (TL)</i>
Kamil Koç	15	18
Kontur	13,5	15
Konya Metro	13	15
Aksel Seyahat	-	15
Özkaymak	13	15

Tablodan görüleceği üzere elektronik ortamda düzenlenen bilet fiyatları da şikâyete konu iddiaları destekler nitelikte değildir.

I.3. Değerlendirme

Şikâyete konu Konya-Akşehir hattında uygulanan fiyatlar incelendiğinde, şikâyetin gerçekleştiği Haziran döneminde fiyatların ortalama 4-5 TL yükseldiği anlaşılmaktadır.

90 Bununla birlikte, gerek fiyatlar artmadan önceki dönemde, gerekse artış sonrasında aynı anda farklı fiyat seviyelerinin uygulandığı da tespit edilmiştir. Nitekim söz konusu firmaların internet üzerinden uygulamakta oldukları fiyatlar incelendiğinde, Aksel Seyahat firması haricinde hepsinin indirimli fiyat seçeneklerinin bulunduğu görülmektedir. Bu doğrultuda gerek fiyatlar artmadan önce gerekse fiyatlar arttıktan sonra tek fiyat uygulandığına yönelik bir tespitin yapılması mümkün görünmemektedir.

Öte yandan, şikâyet konusu fiyat artışından önce genel fiyat seviyesinin şikâyette belirtildiği şekliyle yaklaşık 10 TL olduğu görülmüştür. Yukarıda yer verildiği üzere, Konya-Akşehir arası mesafe 135 km. olup, geçmiş döneme ait taban fiyat tarifesi dikkate alındığında, söz konusu hat için ilgili dönemde (2010 Ocak-Mayıs arası) uygulanması öngörülen minimum fiyat 11 TL'dir. Dolayısıyla Mayıs 2011 fiyatının, Mayıs 2010'a kadar uygulanması öngörülen taban fiyatın 1 TL altında olduğu anlaşılmaktadır.

100 Buna göre, Mayıs 2011 dönemine kadar, öngörülen taban fiyatın da altında bir fiyat uygulanmışken, sezon açılışının gerçekleştiği ve önemli bir talep artışının yaşandığı Haziran ayından itibaren fiyat artışının gerçekleşmesinin iktisadi olarak rasyonel olduğu değerlendirilmiştir. Nitekim Aksel Seyahat firması, Mayıs 2011 döneminde, Ankara Ulaştırma Bölge Müdürlüğüne yeni fiyat tarifesini onaylatarak, söz konusu hat için 18 TL fiyat belirlemiş ve 15 TL olarak uygulamaya koymuştur.

110 Öte yandan, ilgili pazarda verilen hizmet homojendir. Diğer bir ifadeyle otobüs firmalarının benzer araçlarla, benzer ikramlarla aynı hareket noktasından kalkarak aynı varış noktasına ulaştıkları görülmektedir. Bu durumda, yolcuların tercihlerini belirleyen temel unsur bilet bedelleri olmaktadır. Teorik olarak kapasite kısıtı bulunmayan firmanın düşük fiyat vermesi durumunda yolcuların tamamına hizmet vereceği söylenebilir. Bu durumda mevcut diğer firma veya firmalar, aynı fiyat seviyesine inmek veya piyasadan çıkmak arasında seçim yapmak zorunda kalmaktadırlar. Diğer bir ifadeyle, piyasanın

11-57/1461-519

oligopolistik yapısı nedeniyle ilgili pazarda çok farklı fiyat seviyelerinin uygulanması mümkün değildir.

Özetle, tek fiyat uygulamasına ilişkin şikâyetler karayolu ile yolcu taşıma sektörünün genelinde görülmekte olup, hizmet farklılaşmadığı sürece bu tür uygulamalara rastlanabileceği neticesine varılmıştır.

120 Bununla birlikte, önaraştırma döneminde yapılan yerinde incelemelerde, söz konusu iddiaları destekler nitelikte herhangi bir bilgi ve belgeye ulaşılamamıştır. Bu çerçevede, gerçekleşen fiyat artışının pazarın oligopolistik yapısıyla beraber, inceleme konusu dönemdeki fiyatların önceki dönemde öngörülmüş bulunan kanuni taban fiyatın da altında seyretmesi ve Haziran ayından itibaren sezonun ve talebin canlanmasından kaynaklandığı neticesine varılmıştır.

Yukarıda yer verilen bilgi ve değerlendirmeler doğrultusunda, dosya konusu iddialara yönelik olarak bir soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.